

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 20 stycznia 2016 r.

Adam Bodnar

III.7040.6.2016.LN

**Pani Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny, Pracy i
Polityki Społecznej
Ul. Nowogrodzka 1/3/5
00 – 513 Warszawa**

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 2 czerwca 2015 r. w sprawie K 1/13 orzekł, że obowiązujące w Polsce unormowania ustawowe dotyczące zrzeszania się w związkach zawodowych są niezgodne z konstytucją.

W uzasadnieniu tego wyroku Trybunał zaznaczył, że podmiotem wolności zrzeszania się w związku zawodowym są pracownicy, ale w konstytucyjnym rozumieniu tego pojęcia. Z tego względu pracownik będący podmiotem wolności zrzeszania się w związkach zawodowych nie może być identyfikowany wyłącznie przez pryzmat rodzaju stosunku prawnego łączącego go z pracodawcą. Status pracownika powinien być oceniany przez odwołanie się do kryterium wykonywania pracy zarobkowej. W perspektywie konstytucyjnej pracownikiem jest zatem każdy, kto wykonuje określoną pracę zarobkową, pozostaje w stosunku prawnym z podmiotem, na rzecz którego ją świadczy oraz posiada takie interesy zawodowe związane z wykonywaniem pracy, które mogą być grupowo chronione. Ustawodawca nie może zatem w prosty sposób przenosić na grunt tej ustawy definicji pracownika przyjętej w kodeksie pracy. O ile bowiem istnienie specyficznej definicji kodeksowej samo w sobie nie budzi wątpliwości, o tyle nie może być ono wykorzystywane wprost do określania sposobu korzystania z wolności zrzeszania się w związkach zawodowych. Z tego względu Trybunał uznał, że zakres ustawowych gwarancji zrzeszania się w związkach zawodowych jest – w sferze podmiotowej – za wąski w stosunku do unormowań konstytucyjnych oraz tych, które wynikają z wiążących Polskę umów międzynarodowych. Doprowadziło to również do wadliwego ujęcia ustawowych gwarancji zrzeszania się w związkach zawodowych przez te podmioty, którym ustawodawca ostatecznie przyznał taką możliwość.

Wydany w niniejszej sprawie wyrok nie doprowadził do utraty mocy obowiązującej art. 2 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych ani modyfikacji jego obecnego brzmienia. Trybunał nie podważył bowiem wolności tworzenia związków zawodowych osób posiadających status pracownika w rozumieniu art. 2 kodeksu pracy, członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych ani też osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej i możliwości wstępowania do związków zawodowych takich osób. Zgodnie z intencją Trybunału wyrok powinien doprowadzić do niezwłocznej interwencji ustawodawcy i uzupełnienia badanego przepisu ustawy w taki sposób, który zapewni realizację normy konstytucyjnej wyrażonej – w tym wypadku – w art. 59 ust. 1 w związku z art. 12 Konstytucji.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r. poz. 1648 ze zm.), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o przedstawienie informacji w sprawie przewidywanego terminu wniesienia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 1/13, polegającej w szczególności na zagwarantowaniu osobom pozostającym w cywilnoprawnych formach zatrudnienia oraz samozatrudnionym (którzy mają cechy pracowników) możliwości zrzeszania się w związkach zawodowych.

Podpis na oryginale